

Tlačová správa

**Kódex postupov proti šíreniu dezinformácií má efekt:
platformy pristupujú k demonetizácii šírenia dezinformácií,
používatelia premýšľajú o zdieľaní obsahu s neoverenými faktami**

Bratislava, 5. október 2023

Veľmi veľké online platformy, ktoré sú signatármi Kódexu postupov proti šíreniu dezinformácií, teda najvýznamnejšie platformy na šírenie online obsahu - Google, Meta, Microsoft, TikTok zverejnili [správy](#) o dodržiavaní svojich záväzkov týkajúcich sa obmedzenia šírenia dezinformácií na službách, ktoré poskytujú. Vďaka správam získava Európska komisia, ale aj národní regulátori či nezávislí výskumníci **podrobnejší prehľad o fungovaní platforiem**, čo je **nevyhnutné nielen pre efektívnu kontrolu dodržiavania Kódexu**, ale aj **pre hľadanie ďalších účinných nástrojov na elimináciu šírenia dezinformácií**, ktoré predstavujú veľké riziko pre informačný priestor. **Na nutnosť zverejňovania konkrétnych, dôveryhodných a štruktúrovaných dát dlhodobo upozorňuje** aj Rada pre mediálne služby, ktorá vedie pracovnú skupinu zameranú na dezinformácie a posilnenie demokracie v online priestore v Európskej skupine regulátorov pre audiovizuálne mediálne služby (ERGA).

Správy pokrývajú obdobie **od januára do júna 2023** a k najzásadnejším prvotným zisteniam patrí:

- Spoločnosť **Google** **zabránila toku reklamy k subjektom pôsobiacim v oblasti dezinformácií** v EÚ v hodnote viac ako 31 miliónov eur, poskytla 20 441 politických reklám v EÚ v hodnote takmer 4,5 milióna eur a **odmietla 141 823 politických reklám** z dôvodu, že neprešli procesmi overovania totožnosti.
- Spoločnosť **Meta** použila na viac ako 40 miliónov obsahov na Facebooku a na viac ako 1,1 milióna obsahov na Instagrame označenie, že **na základe overenia faktov nezávislými fact-checkermi ide o nepravdivý alebo manipulatívny obsah**. Viac ako tretina používateľov, 37 percent na Facebooku a 38 percent na Instagrame **prehodnotila svoj úmysel zdieľať obsah**, keď zistili, že bol príspevok takto označený. Spoločnosť **TikTok** uviedla, že takmer **30 percent používateľov zruší svoju akciu zdieľania, keď sa na platforme stretne s označením "neoverený obsah"**. Z platformy bolo odstránených 140 635 videí, ktoré zaznamenali viac ako 1 miliardu zobrazení, z dôvodu porušenia politiky dezinformácií.
- Spoločnosť **Microsoft** v EÚ **zabránila** zablokovaním registrácie alebo iným obmedzením **vytvoreniu viac ako 6,7 milióna falošných účtov na službe LinkedIn**.

Vo svojich správach signatári informujú aj o opatreniach, ktoré na svojich službách realizujú v súvislosti s novými generatívnymi systémami a nástrojmi umelej inteligencie. Ich vplyv je pritom nesporný: **len za posledný týždeň kampane pred voľbami do Národnej rady SR nahlásila Rada pre mediálne služby platformám viac ako 70 príspevkov s tzv. deepfake videami týkajúcimi sa kandidátov**, ktoré boli vytvorené s využitím takýchto technológií. Zatiaľ čo prvé zverejnené správy platforiem venujú **osobitnú pozornosť dezinformáciám týkajúcimi sa vojny na Ukrajine**, v súbore dát za nasledujúci polrok, ktorý by mal byť dostupný začiatkom roka 2024, sa očakáva dôraz práve na tému **boja proti dezinformáciám v súvislosti s voľbami** do Európskeho parlamentu. Slovenské parlamentné voľby sú pritom prvými, ktoré sa konali po tom, ako v auguste tohto roka vstúpil do platnosti európsky akt o digitálnych službách, upravujúci okrem iného napr. aj povinnosť analyzovať systémové riziká a prijať účinné opatrenia na ich zmiernenie.

Zásadný význam pre komplexnosť prehľadu o dezinformáciách na online platformách má [súbor štrukturálnych indikátorov](#), po prvý raz publikovaný v čase zverejnenia spomínaných správ platforiem. V pilotnej fáze merania boli sledované dva ukazovatele: **mera výskytu** a **zdroje dezinformácií**, ktoré definovala a vyhodnocovala nezávislá výskumná inštitúcia [Trust Lab](#). Štrukturálne indikátory sa zatiaľ posudzovali len v troch krajinách – na Slovensku, pretože od vypuknutia vojny na Ukrajine čelí zvýšenému riziku hybridných hrozieb, v Poľsku a v Španielsku. Prípravu metodológie merania indikátorov koordinovala **slovenská Rada pre mediálne služby**, keďže vedie medzinárodný tím Európskej skupiny regulátorov pre audiovizuálne mediálne služby **v stálej pracovnej skupine pri Kódexe**. Pre Slovensko najzásadnejším zistením z prvého vyhodnocovania indikátorov sa javí fakt, že **v najvyššej miere sa dezinformácie vyskytujú na platformách Facebook a X (predtým Twitter)**.

Európska komisia očakáva, že signatári Kódexu budú štrukturálne indikátory rozširovať o ďalšie ukazovatele nevyhnutné na lepšie pochopenie fenoménu šírenia dezinformácií v online priestore, rovnako tak, že bude narastať počet krajín, kde sa budú sledovať a vyhodnocovať. **Významne k tomu prispeje aj Rada pre mediálne služby aktivitami v spomenutej stálej pracovnej skupine, ktorá za jeden zo zásadných indikátorov na meranie dôležitých charakteristík fenoménu dezinformácií považuje ich monetizáciu.**

Kontakt pre médiá:

Mgr. Lucia Michelčíková, PhD.
vedúca komunikačného odboru
Rada pre mediálne služby
+421 918 696 286
lucia.michelcikova@rpms.sk